3. Сайт Маріупольського державного університету: всі новини. URL: https://mu.edu.ua/category/vsi-novini.

Ольга Мізіна, Марина Чиркова

м. Полтава

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

З початком нового тисячоліття в Україні відбулося помітне зростання наукового зацікавлення фахівців та активізація дослідницьких проєктів у напрямі трансформації інформаційної діяльності та наукової інституціалізації документознавства, бібліотекознавства, архівної справи [1, с. 49].

На думку С. Кулешова, документознавство – це наукова дисципліна, що розробляє питання теорії документа, вивчає закономірності генезису та еволюції документа, загальні для всіх наук проблеми функціонування документів, практики їх створення та роботи з ними [2, с. 46].

З розвитком інформаційних технологій документознавство зазнало значних змін, перетворившись на динамічну галузь, яка постійно адаптується до нових викликів. Новітні засоби обробки даних, таких як автоматизація процесів сканування, розпізнавання тексту та перекладу надають документознавству потужні інструменти для збору, зберігання і поширення інформації, зокрема дозволяють швидко та ефективно обробляти великі обсяги документів; електронні архіви та бази даних забезпечують надійне зберігання документів і швидкий доступ до них; пошукові системи та алгоритми дозволяють знаходити необхідну інформацію у великих обсягах даних, а Інтернет та соціальні мережі відкривають нові можливості для поширення інформації та співпраці.

Розвиток інформаційних технологій відкриває перед документознавством широкі перспективи, натомість він також породжує ряд викликів та проблем, які потребують вирішення. 1). *Безпека інформації та технічні проблеми.*

Збільшення кількості кібератак створює загрозу для цілісності даних, що зберігаються в електронних архівах, а несанкціонований доступ до конфіденційної інформації та технічні збої в роботі обладнання можуть призвести до витоку або навіть втрати актуальних даних та серйозних наслідків, тому необхідне впровадження нових технологій, що потребує значних фінансових інвестицій через високу вартість обладнання та програмного забезпечення. 2). *Сумісність форматів.* Постійне оновлення форматів файлів ускладнює довготривале зберігання документів та забезпечення доступу до них у майбутньому. Багато матеріалів, що створено за допомогою програмного забезпечення, яке більше не розробляється, може бути несумісними з програмними продуктами, що відповідають сучасним стандартам інформаційних установ. 3) *Недостатня підготовка одержувачів інформації.* Не всі споживачі інформаційних ресурсів мають достатні знання та навички для ефективного використання програмного забезпечення для комп'ютерної обробки документів, декому з них бракує цифрової грамотності. 4) *Юридичні аспекти.* Використання електронних документів підіймає питання щодо авторського права та захисту інтелектуальної власності, а також законодавче регулювання електронного підпису і його юридичної сили.

На наш погляд, розв’язання наявних проблем та подолання існуючих викликів сьогодення у розвитку інформаційних технологій у сфері документознавства вирішується за допомогою: 1) впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн, що дозволяють ефективніше управляти великими обсягами даних, забезпечити їхню безпеку та цілісність; 2) розробки нових програмних продуктів та платформ, які будуть адаптовані до сучасних вимог та забезпечать інтеграцію різних інформаційних систем; 3) створення єдиного цифрового архіву, що об'єднає всі документи та забезпечить легкий доступ до них з будь-якого пристрою; 4) переведення документів у більш сучасні формати та використання відкритих стандартів, які забезпечують довготривале збереження даних; 5) проведення тренінгів та семінарів для користувачів, а також розробки зручних інтерфейсів та

інтуїтивно зрозумілих програмних продуктів; 6) удосконалення чинного законодавства, зокрема розроблення чітких юридичних норм, що регулюють використання електронних документів та захист інтелектуальної власності.

Застосування штучного інтелекту для автоматизації процесів аналізу та класифікації документів, а також для створення інтелектуальних пошукових систем відкриває нові можливості для оптимізації робочих процесів, підвищення ефективності пошуку інформації та прийняття обґрунтованих рішень, дозволить значно скоротити час на рутинні завдання, забезпечить високу точність класифікації документів, що є особливо важливим для великих обсягів інформації. Технологія блокчейн може забезпечити підвищену безпеку та довіру до електронних документів. Нові технології віртуальної та доповненої реальності можуть бути використані для створення інтерактивних документів та віртуальних бібліотек. Аналіз великих обсягів даних дозволить виявляти нові закономірності та тенденції, технології віртуальної та доповненої реальності, які в поєднанні з аналізом великих обсягів даних, дозволять створити інтерактивні віртуальні середовища, що адаптуються до індивідуальних потреб користувачів. Це відкриває нові горизонти для розвитку науки, освіти та бізнесу, дозволяючи краще розуміти складні системи та явища, а також створювати інноваційні продукти та послуги.

Отже, на сучасному етапі інформаційні технології відіграють важливу роль у сфері документознавства, трансформуючи традиційні процеси роботи з інформацією та долаючи виклики сьогодення. Сучасні системи документообігу забезпечують високу ефективність та зручність роботи з документами. Однак, для успішного розвитку цієї галузі необхідно розв’язувати такі проблеми, як захист інформації, удосконалення чинного законодавства, сумісність форматів та підвищення цифрової грамотності користувачів, створення єдиного цифрового архіву та впровадження інноваційних технологій, зокрема таких, як штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн, розробки нових програмних продуктів та платформ.

Джерела та література

1. Ковальська Л. Сучасні концепції в інформаційній, бібліотечній та архівній галузі: тенденції розвитку. Інформація та соціум: збірник матеріалів IX Міжнародної наук.-практ. конф., м. Вінниця, 07 червня 2024 р. / ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2024. С. 49–54.

2. Кулешов С. Г. Документознавство : Історія. Теоретичні основи. УДНДІАСД, ДАККІМ. Київ, 2000. 162 с.

3. Добровольська В. В. Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні. Київ : НАКККіМ, 2020. 352 с.

4. Ковальчук Н. В. Роль сучасних інформаційних технологій в організації документування управлінської діяльності бібліотеки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 1. С. 96−101.

Галина Гуменюк

м. Полтава

УПРАВЛІНСЬКИЙ ДОКУМЕНТ: ПОГЛЯД ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ І ДІЛОВОДА

Важливим питанням встановлення офіційних і службових контактів між підприємствами, установами та організаціями є комунікація за допомогою ділових паперів.

На сьогоднішній день значна увага з боку українських вчених-документознавців приділяється особливостям управлінського документа.

Провідний науковець у галузі документознавства, автор численних наукових праць Сергій Кулешов акцентує увагу на тому, що сукупність управлінських документів можна диференціювати за певними ознаками.